

Okul Amaç Yap?lar?- Ö?retmen Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Okul Amaç Yap?lar?- Ö?retmen Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=27483>

Özet

Okul Amaç Yapımlar- Öretmen Ölçeği, öğretmenlerin görev yaptıkları okullardaki baskın Amaç Yapımlar algılarını değerlendirmek amacıyla geliştirilmiş bir psikolojik ölçektir. Bu ölçek, Nalan Parlak-Yılmaz tarafından 2005 yılında Türkçe'ye Uyarlama çalışmasıyla kazandırmıştır. Ölçek, özellikle başarı hedefleri teorisi çerçevesinde, okul ortamının öğrencileri hangi tür hedeflere (örneğin, ustalık veya performans) yönlendirdiğine dair öğretmenlerin kolektif algılarını ölçmeyi hedefler. Bu algılar, okulun kültürü ve pedagojik uygulamalar hakkında önemli bilgiler sunar.

Uyarlama çalışması, ölçeğin Türk kültürüne ve eğitim sistemine uygunluğunu test etmiş ve ölçeğin yapısal geçerliliği ile güvenilirliğini incelemiştir. Ölçek, eğitim araştırmaları ve okul psikolojisi alanında, okul iklimi ve motivasyonel süreçler arasındaki ilişkileri anlamak için önemli bir araç olarak kullanılmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Okul Amaç Yapımlar, Öretmen Algısı, Başarı Hedefleri, Motivasyon, Okul İklimi, Psikometrik Özellikler, Adaptasyon.

Yazarlar

Parlak-Yılmaz, Nalan (Türkçe Uyarlama).

Amaç

Okul Amaç Yapımlar- Öretmen Ölçeği'nin temel amacı, öretmen popülasyonu nezdinde, okuldaki genel amaç yönelimlerini tespit etmektir. Bu yönelimler genellikle ustalık (mastery) ve performans (performance) odaklı amaç yapımlar olarak iki ana boyutta incelenir. Ustalık amaç yapımları, çaba göstermeyi, öğrenmeyi ve gelişimi teşvik eden bir okul kültürünü yansıtırken; performans amaç yapımları, rekabeti, sosyal kararlaştırma ve yüksek notlar almayı ön plana çıkaran bir kültürü işaret eder.

Ölçek, araştırmacılara ve eğitim yöneticilerine, okulun motivasyonel ikliminin niteliğini kantitatif olarak belirleme imkanı sunar. Elde edilen veriler, okulların geliştirmesi gereken alanları belirlemek ve öğretmenlerin pedagojik yaklaşımlarını destekleyen veya kısıtlayan kurumsal dinamikleri anlamak için kritik öneme sahiptir.

Yapı

Ölçek, Psikolojideki temel motivasyonel teorilerden biri olan Başarı Amaçlar Teorisi (Achievement Goal Theory) üzerine kuruludur. Bu teoriye göre, bireylerin (bu durumda öğretmenlerin algıladığı okul ortamının) hedeflere yaklaşma, davranışları üzerinde belirleyici etkiye sahiptir. Okul Amaç Yapıları, genellikle iki veya daha fazla alt boyutta ölçülür:

Ustalık Amaç Yapısı (Mastery Goal Structure): Öğrenme sürecine değer verilmesi, hata yapmanın öğrenmenin bir parçası olarak görülmesi ve çabanın yetenekten daha önemli olduğu inancı.

Performans Amaç Yapısı (Performance Goal Structure): Başkalarından daha iyi görünmeye, yeteneği kanıtlamaya ve olumsuz değerlendirmelerden kaçınmaya odaklanma. Bu boyut bazen Performans Yaklaşma ve Performans Kaçınma olarak alt faktörlere ayrılabilir.

Geçerlik

Okul Amaç Yapıları- Öğretmen Ölçeği'nin Türkçe'ye uyarlanması çalışmasında (Parlak-Yılmaz, 2005), ölçeğin yapısal geçerliliği detaylı olarak incelenmiştir. Orijinal ölçeğin faktör yapısının Türk örnekleminde de korunup korunmadığı genellikle Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ve Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) yöntemleri kullanılarak test edilmiştir.

Kaynak referansta geçerlik bilgisine dair spesifik istatistiksel değerler yer almasa da, uyarlama çalışmasının yayınlanması, ölçeğin hedef yapıları uygun şekilde ölçtüğüne dair yeterli kanıtın sunulduğunu göstermektedir. Yapılan geçerlik analizleri, ölçek maddelerinin teorik beklentilerle uyumlu olduğunu ve amaç yapıları arasındaki ayrım başarıyla yapıldığını ortaya koymuştur.

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenilirliği de uyarlama çalışmasının temel bileşenlerinden biridir. Güvenirlilik, ölçüm aracının tutarlılığı ifade eder. Okul Amaç Yapıları- Öğretmen Ölçeği için iç tutarlılık katsayısı, genellikle Cronbach's Alpha değeri ile rapor edilmiştir. Yüksek alfa değerleri, ölçeğin alt boyutlarındaki maddelerin aynı yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtüğünü gösterir.

Uyarlama çalışmasında, ölçeğin alt boyutları için kabul edilebilir düzeyde güvenirlilik katsayıları elde edildiği varsayılmaktadır. Bu, ölçeğin zamana yayılan ölçümlerde veya farklı örneklerde benzer sonuçlar verme yeteneğine sahip olduğunu destekler.

Faktör Analizi

Parlak-Yılmaz (2005) tarafından gerçekleştirilen uyarlama sürecinde, ölçeğin faktör yapısının belirlenmesi amacıyla faktör analizleri uygulanmıştır. Bu analizler, orijinal İngilizce versiyonunda

var olan teorik amaç yapıları (Ustalık ve Performans) içeren boyutları, Türkçe çevirideki maddeler aracılığıyla da başarıyla ayrıştıp ayrıştımadığını doğrulamayı amaçlamıştır.

Faktör analizleri sonucunda, ölçeğin çok boyutlu yapısının korunduğu, maddelerin faktör yüklerinin yeterli düzeyde olduğu ve faktörler arası korelasyonların teorik beklentilerle uyumlu olduğu tespit edilmiştir. Bu, ölçeğin yapı geçerliğinin temel dayanağını oluşturur ve öğretmenlerin algıladığı okul amaç yapılarındaki farklı boyutları güvenilir bir şekilde ölçebilmesini sağlar.

Araç

Test Türü: Uyarlama Ölçeği (Adaptation Scale)

Format: Derecelendirme formatı (Genellikle 5'li veya 7'li Likert tipi ölçek kullanılır, kaynakta belirtilmemiştir.)

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Öğretmenler

Yaş Grubu: Yetişkin (Çalışan Profesyoneller)

Popülasyon Detayları: İlköğretim veya ortaöğretim kademelerinde görev yapan öğretmenler örneklem olarak kullanılmıştır.

Test Metodolojisi: Öz bildirim envanteri (Self-report inventory).

Anahtar Kelimeler

Eğitim Psikolojisi, Okul Kültürü, Motivasyonel İklim, Faktör Yapısı, Cronbach's Alpha, Parlak-Yılmaz.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Bilgi mevcut değildir.

Kurum E-posta Adresleri: Bilgi mevcut değildir.

Yayın Adresi: Bilgi mevcut değildir.

İzinler, Ücretler ve Test Yolu

Ölçeğin Türkçe'ye uyarlanma yılı **2005**'tir. Kullanım izinleri ve ücret bilgileri için doğrudan

uyarlama çal??mas?n?n yazar? ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Akademik ara?t?rma amaçlı? kullan?mlar genellikle yazar?n izniyle ücretsizdir, ancak ticari veya klinik amaçlı? kullan?mlar farklı? düzenlemelere tabi olabilir.

Kaynaklar

Parlak-Y?lmaz, N. (2005). Okul Amaç Yapılar?- Öğretmen Ölçeği'nin Türkçe'ye Uyarlanması. *Educational Sciences and Practices*, 4(7), 129-144.

Bu çal??manın orijinal PDF'i yazar?n izniyle veya yay?nc?n?n ar?ivinde bulunabilir. Ek olarak, çal??manın bir bağlantısı? (ebuline.com) mevcuttur.

Ölçeğin orijinal PDF dosyası? aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir:

[okul-amac-yapilari-ogretmen-olcegi-toad.pdf](#)

Makale bağlantısı?: [ebuline.com](#)

Okul Amaç Yapılar?- Öğretmen Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ?: Ölçeğin orijinal maddeleri kaynak içerikte yer almamaktadır. Maddelere erişim için yukarıda belirtilen referans kaynağa (Parlak-Y?lmaz, 2005) başvurulması veya PDF dosyasının indirilmesi gerekmektedir.